

Oprócz obrazów, których fotografie opublikowano w artykule **40 lat życia przepadło**, przestępcy zrabowali jeszcze inne. Skradziono m.in.:

■ **Austen Antoni**

Szałas w zimie,
olej, deska, 22 x 17 cm

■ **Axentowicz Teodor**

Huculka,
olej, płótno, 24 x 31,5 cm

■ **Czajkowski Józef**

Przed księgarnią w Paryżu,
olej, tektura, 30 x 32 cm

■ **Czajkowski Stanisław**

– *Wiatrak*, Holandia 1914-1917,
olej, tektura, 29 x 19,5 cm

– *Karuzela*, Holandia 1915,
olej, deska, 19,5 x 29 cm

– *Studium nieba*, 1904
olej, deska, 17,4 x 25,7 cm

– *Ule we wsi* 1936,
olej, tektura, 24 x 33 cm

– i inne tegoż autora, wszystkie z widocznymi numerami katalogowymi z tyłu obrazów.

■ **Galiński Władysław**

Chłopczyk w słomianym kapeluszu
olej, tektura, wym. 35 x 30 cm

■ **Grabowski Wojciech**

Uliczka targowa na kresach,
olej, deska, 20 x 35 cm

■ **Łoś Włodzimierz**

U przewozu,
olej, płótno, 44 x 65 cm

■ **Pochwaliński Kazimierz**

Druciarz,
olej, deska, 26 x 32 cm

■ **Szczygliński Henryk**

Stoneczniki,
olej, sklejka, 35 x 25 cm

Cenne, bezcenne/ utracone

Rada redakcyjna Monika Kuhnke, Jacek Miler,
Piotr Ogródzki, Urszula Paszkiewicz

Redaktor naczelny Barbara Kobielska

Oprac. graficzne Karwazy©, Bartek Szlązak

Oprac. redakcyjne Krystyna Juriewicz

Korekta Krystyna Juriewicz, Maja Strzeżek

Tłumaczenie Marzenna Rączkowska

Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych

00-461 Warszawa, Al. Ujazdowskie 6; tel./fax: 621 04 45; tel. 628 22 85, e-mail: ookz@ookz.com.pl

Ministerstwo Kultury. Departament Dziedzictwa Narodowego

00-071 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17; tel./fax: 826 30 59, e-mail: dodn@mk.gov.pl

Redakcja: Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych,

00-461 Warszawa, al. Ujazdowskie 6, tel./fax: 621 04 45, tel.: 628 22 85

Wydawca **wpagina** sp. z o.o. 02-878 Warszawa,

ul. Gajdy 38a, tel./fax: 644 78 33 e-mail: wdpagina@poczta.onet.pl

Druk i oprawa: Rzeszowskie Zakłady Graficzne S.A.

Zamówienia na egzemplarze prosimy kierować na adres redakcji

3

40 lat życia przepadło
Piotr Ogrodzki

4

Katalog strat
– wydanie specjalne

14

Pusty ołtarz w Grzepsku
Piotr Ogrodzki

16

Straty wojenne 1939–1945
Maria Romanowska-Zadrozna

17

Ogólnopolskie Targi Sztuki
na jubileusz SAP
Jerzy Huczkowski

18

Katalog strat
Monika Barwik

22

Odzyskana Głowa młodzieńca
Monika Kuhnke

24

Ochrona środowiska
historycznego na Ukrainie.
Stan, problemy, perspektywy
Jarosław Onyszczyk

27

Konferencja Międzynarodowego
Komitetu ds. Bezpieczeństwa
Muzeów
Piotr Ogrodzki

28

Zaginione dzieła sztuki
starogreckiej (2)
Starożytne kolekcje rzeźby
i malarstwa
Mirosław Barwik

31

Zagrożenia drewnianej
architektury skralnej w Polsce
Jerzy Szałygin

32

Summary

Piotr Ogrodzki

40 lat życia przepadło

W ciągu jednej nocy został utracony dorobek czterdziestu lat pasji kolekcjonerskiej. Ponad siedemdziesiąt obrazów i kilkadziesiąt zabytków rzemiosła artystycznego padło łupem bandytów.

Wielkie kradzieże z prywatnych kolekcji kojarzyły się dotychczas głównie z Krakowem. Od kilku lat różne grupy przestępcze rabowały dzieła sztuki z prywatnych zbiorów. Straty krakowskich zbieraczy stanowiły stałą pozycję w katalogu strat publikowanym w dwumiesięczniku *Cenne, bezcenne/utracone* i *Gazecie Antykwarycznej*. Zdarzenie, do którego doszło w Warszawie na początku lipca 2002 r., bez wątpienia przejdzie do historii jako jeden z największych rabunków dzieł sztuki z prywatnych kolekcji.

W ciągu jednej nocy został utracony dorobek czterdziestu lat pasji kolekcjonerskiej. Ponad siedemdziesiąt obrazów i kilkadziesiąt zabytków rzemiosła artystycznego padło łupem bandytów. Straty materialne to oczywiście tylko jeden z aspektów tej kradzieży. Znacznie poważniejsze są jednak urazy psychiczne i uczucie całkowitej pustki, jaka nastąpiła w życiu człowieka, który przez całe swoje życie rozwijał kolekcję. Osobom, które nigdy nie podchodziły emocjonalnie do swojego hobby, może wydawać się to dziwne i niezrozumiałe. Sądzę jednak, że prawdziwi kolekcjonerzy doskonale wiedzą, co chcą wyrazić. Z każdym zabytkiem wiąże się konkretna historia, można nawet powiedzieć, że dzieła sztuki żyją swoim życiem. Pozbawienie w ciągu jednej nocy tego wszystkiego, czemu było podporządkowane całe dotychczasowe życie, to prawdziwy szok, z którego trudno będzie się otrząsnąć. Mimo że od kradzieży minął już prawie miesiąc, rozmowa na temat tego, co się stało, była niezwykle trudna i bolesna.

W dotychczasowej historii kradzieży dzieł sztuki z prywatnych kolekcji mieliśmy

najczęściej do czynienia z typowymi włamaniami. Złodzieje dostawali się do mieszkań i domów pod nieobecność gospodarzy. W Warszawie przestępcy posunęli się o krok dalej. W nocy, po przecięciu krat i otwarciu okna balkonowego, dostali się do domu, sterroryzowali właścicielkę, skrupowali ją i przystąpili do systematycznego plądrowania. Napad był dobrze przygotowany. Przestępcy wiedzieli, że w domu przebywa tylko jedna osoba (dwoje domowników znajdowało się w tym czasie poza Warszawą). Bandytom nie spieszyło się. Każdy z obrazów był wyjmowany z ram. Złodziejski łup przekroczył nawet możliwości transportowe przestępców. Żeby zabrać całość, skradli samochód właścicieli.

Po takim nieszcześciu każdy sobie zadaje pytania: czy można było go uniknąć? jak się zabezpieczyć, by w maksymalnym stopniu ograniczyć możliwość napadu, kradzieży czy włamania? Można by udzielić kilku rad. Jednak tym razem tego nie uczynimy. Pragniemy skoncentrować się w tej chwili na poszukiwaniach skradzionych dzieł na rynku sztuki. Istnieje wielkie prawdopodobieństwo, że ktoś podejmie próbę sprzedaży pojedynczych obrazów czy przedmiotów rzemiosła artystycznego. Tą drogą apelujemy do wszystkich antykwaryuszy o zwrócenie szczególnej uwagi na zakupy komisowe i wszelkiego rodzaju „okazje”, które w rzeczywistości mogą okazać się sprzedażą kradzionych dzieł sztuki.

Pomóżmy poszkodowanym. Przywróćmy im nadzieję. ❖

Spośród kilkudziesięciu przedmiotów rzemiosła artystycznego zamieszczamy najlepiej wykonane rysunki. Wszystkie podane wymiary obiektów przedstawionych w katalogu mają wartość przybliżoną.